

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 „ — „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre!	10 frt — kr.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	12 frt — kr.
Negyedévre	3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, márczius 31.

Közgazdasági közvélemény.

(K. Ö.) A kereskedelemügyi miniszteriumban azon törik a fejöket, hogy mi módon lehetne közgazdasági közvéleményt teremteni. Hogy erre szükség van, afölött nem lehet vitatkozni. Szükséges, hogy a közönség tájékozva legyen az országgazdasági viszonyairól és szükséges, hogy a külföld tudomást vegyen Magyarországról. Vitatkozni legfelebb arról a módról lehet, mely a közgazdasági közvélemény alakulását leghatékosabban elősegíti.

A közvéleményt eddig is azzal vezették félre, hogy szuggerálták neki a merkantilizmust. A tőkegazdag és konszolidált nemzetek védvámokkal zárták el határaikat, ugyanakkor mi szabad kereskedést folytattunk, mert azt szuggerálták velünk, hogy mi kivétel vagyunk a kontinens államai között, nekünk tehát nem lehet védvamos politikát folytatni. Mi magyarok azt gondoltuk, hogy a mezőgazdaság lejárván magát, csakis az ipar révén boldogulhatunk. A külföld azonban, iparunkat, mely nincs, nem ismervén, tudomást nem vett rólunk. Azelőtt ismertek bennünket. Volt buza és liszt kivitelünk. Az agyondédelgetett nagymalomipar azonban gondoskodott róla, hogy legjobb fogyasztó piacainkat, Angliát és Schveiczt részben visszahódíthatatlanul elveszítettük. Volt állatkivitelünk is. Amit a sors csapásai nem tettek tönkre, azt a konvencziók dacára az import államok tették

problematikussá, részint mert az állat-egészségügyre csak ujabban kezdünk nagyobb gondot fordítani, részint mert a szerződéseknél nem tudtunk, vagy nem akartunk érvényt szerezni.

Mialatt tehát mint nyerstermelő állam jelentőségben a külföldi piacokon folyton veszítettünk, ideben az országban a közvélemény hamis alakulása folytán a közgazdasági viszonyok fejlődését a merkantil felfogás mérvéhez szabtuk.

Nincsenek iparvállalataink, mondották. Alapítsunk tehát iparvállalatokat állami támogatás és a külföldi tőke segítségével. Az ipar nem tud fejlődni, mondották. Alapítsunk tehát pénzügyintézeteket, hogy ezek állami támogatással az ipar segélyezése helyett külföldi kalandokra induljanak. Példa reá a Tisza István gr. iparbankja. Rosszak az utak, mondották. Építsünk tehát vasutakat és keletkeztek a gyönyörű vicinális panamak. A népnek nincsen hitele, mondották. Alapítsunk takarékpénztárakat és itt a nyakunkon a pénzügyintézet panamak hosszú sora. A föld tulságosan meg van kötve, a földhitel nem eléggé mobil. Csináltunk tehát zálogleveleket és kötvénybiztosítást, hogy mobilizáltassék a földbirtok és zálogleveleink a mozgó tőke birtokába jussanak, folyvást a kezében tartva a magyar gazda sorsát.

És ki tudná mind elősorolni azokat az intézményeket, amelyeket a merkantil eszmék s érdekek szolgálatában létesítettünk. Ausztria irányában is csak azért voltunk olyan megalázók, hogy kiseddel játékaikat eljátszhassuk. És ime, most itt állunk a merkantilizmus csődje előtt.

Minden erőlködés s áldozat dacára harmincz esztendő alatt sem tudták annyira vinni, hogy a merkantil gazdasági rendszert meghonosíthatták volna. A viszonyok itt is erősebbeknek bizonyultak az embereknek.

Nagy baj az ugyanis, hogy most mindent újból kell kezdeni, azaz ott, ahol elhagytuk, mikor a bihari pontok szögére kerültek. A mezőgazdaságot kell lábra állítanunk s neki a közgazdaságban azt a helyet biztosítani, mely Magyarországon megilleti. Az erős alapra azután lehet, sőt kell fokozatosan építeni.

Nagy szükség van tehát közgazdasági közvéleményre, csak hogy ez egészséges közvélemény legyen. Ezt meg fogja teremteni a gazdasági politika helyes intézése. E nélkül meg nem alakulhat. Ha az eddig hallott miniszteri nyilatkozatok testet öltenek és közgazdasági tevékenységünkbe igazi élet lesz öntve, mely nem a hitelgazdaságnak, hanem a nemzet reális gazdagodásának képezi kifolyását, akkor meglesz az egészséges közgazdasági közvélemény is.

Az országban minden kereseti ág a mezőgazdaságból fogja az életerőt szivni, a külföld pedig tanuljon meg bennünket mint törekvő agrár-államot tisztelni.

A kabinet rekonstrukciója. Egyik esti lap jelenti a kabinet rekonstrukciójáról a következőket: Néhány nappal ezelőtt jeleztük, hogy a fuziót legközelebb a kabinetben is keresztül viszik s ma már a sajtó legnagyobb része foglalkozik ezzel a tárggyal, sőt maga a minisz-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A vértanu árvája.

Irtá: Zempléni Árpád.

Érdekes levelet kaptam a héten vidékről, az öreg Földesytől, aki mint nyugalmazott szíriusz falura vonult s most visszaemlékezéseinek és klasszikus méretű ódák írásának él.

Megindító gyermektörténetet beszélt el az öreg, melynek ő volt az egyik szemtanúja. Megpróbálok kissé rendbeszedni levelét, hadd legyen valami részem nekem is az elmondandókban.

A szomorú emlékü 1849. év őszén — meséli az öreg — kerültem én Pestre, a piaristák gimnáziumába. Mindjárt az első hetekben összebarátkoztunk Pistával, ami annyival könnyebben ment, mert nemcsak egy osztályba jártunk, hanem egy kosztadónánál is laktunk a Bodzafa-utcában. Abból az időből való ez az emlékem, melyet soha nem fogok elfeledni.

A mi vidámságunkat nem vette el a nagy nemzeti csapás. Iskola után otthon az udvaron csak oly vigan gomboztunk, mintha Görgey nem is tette volna le Gilágosnál a fegyvert. A méltánkat is zavartalanul játszottuk. Pista kiállott az udvar közepére mértára, én pedig az eresz alatt a falról kapdostam a labdát: «Gyertyatartó koppantó — állj mértára — kétszer hátba — puffantó!» A «puffantó»-ra Pista el-

ugrott a mértától és ha félredobtam, nem találtam el a labdával, én álltam a helyére és rajtam puffant aztán, ha puffant, a labda. Legfőleg a házi asszony ijesztett néha ránk mulatságközben, hogy mind leverjük a falról a drága meszel, meg a tapasztást, pedig nekünk uem nézi el, mint Hentzy ágyuinak meg Windischgrätznek a nyáron.

A főtisztelendő atyák sem emlegették az órán, hogy mostan másként volna, mint azelőtt. A nap sütött, a játék és az ebéd izlett, a tanulni való kevésbbé; a kosztadóné is inkább csak a Kossuth-bankókban elveszett százötven forintjáért sóhajtozott, meg annak örült, hogy a mióta nincs háború, föllolyan olesó a piacon minden.

Honnan tudtuk volna tehát, hogy a haza elveszett. Magyarország meghalt? Nem is sejtettük, de talán megsem értettük volna.

Mit tudnak arról a tenger fenekén a kagylók és csigák, hogy fönn a felszínen a vihar egymásra dobálta és összetörte a hajóhadakat?

Ők gondatlanul ögyelegnek a nyugodt fővényen, a sötétzöld víz alján a selyemmoszatok között, míg lenem zuhan közéjük egy sötét kalimpáló hajórom a nem ismert, nem sejtett viharos magasságból. Egyet-kettőt agyon is nyomkuszulók.

Akkor aztán vége a játszókedvnek egy időre.

Egy hüvös reggel, október vége felé lehetett az idő, nyolcz óra tájban elindultunk Pistával iskolába. A Kerepesi-úton nagy népeső-

dület, tolongás között bujkáltunk előbbre-előbbre. De már a Hatvani-utczába, ahonnan a város háztérre, a piaristák gymnasiumába akartunk kijutni, nem bírtunk befurakodni, oly sűrű volt a nép. Megkérdeztünk egy pár toladó nénit, hová mennek? s azt felelték, hogy az Újépület mögött akasztás lesz, azt akarják megnézni.

— Te Pista, menjünk mi is.

Pista éppen akkor bujt ki egyiknek a költője alól s azt mondta: »Jól van, menjünk.« Olyat még ugyse láttunk. Aztán hol mentünk, hol a tolongás vitt előre bennünket az »Országúton«.

A lutheránus templomnál kiszabadultunk a toladásból és előre szaladtunk. Összeszorítottuk a kettőnk könyvét nadrágszíjjal egy csomóba, én a vállamra vettem s neki iramodtunk. Sövényeken átmászva, kerteken, udvarokon keresztül futva kiértünk az »Újépület« mögé.

Itt is sok ember volt együtt, akiket puskatusal döfölve szorítottak vissza a katonák, ha már nagyon nyomták a kordont. Mi kicsinyek voltunk, láb alatt elfértünk és pár percz alatt egészen becsusztunk a nép között a katonák közé. Mindent láttunk.

A nagy négyzögletű teret kettős katonasor zárta el. Hátul egy vakolatlan kőház állott (a mai hold-utczai ref. templom helyén) és a fal mentén három ágas akasztófa fehér fából. Az egyikén a hóhér éppen akkor próbálta a csigás köteleket.

Közepén a meglánczott rabokat szuronyos

terelnök is kijelentette, hogy ő nem fog semmiféle reformintézkedéshez a belügyminiszteriumban, mert a tárczát legközelebb be akarja tölteni. Ezt irtuk meg annak idején avval a toldással, hogy valószínűnek — bár nem teljesen biztosnak — tartjuk Horánszky Nándor belügyminiszterségét. Egyik-másik lap azt véli tudni, hogy Horánszkyval egyidejűleg Hodóssy Imre is belép a kabinetbe. Mi úgy értesültünk, hogy egyelőre csak egy távozásról van szó és a másik esetleg egy harmadik távozás betöltésére csak a paktum teljes elintézése után kerül a sor. Ezt a hírünket ma is fenntartjuk.

A szerb püspöki zsinat egybehívása.

A múlt évben feloszlott szerb püspöki zsinat f. évi április hó 6-ára hivatott egybe és az alább közölt királyi kézirat szerint királyi biztosul ismét *Nikolics Fedor* br. nevezetett ki.

A királyi kézirat szövege pedig a következő:

Ő császári és apostoli királyi Felsege a m. kir. ministerelnök előterjesztésére, f. évi márczius hó 27-én kelt legfelső elhatározásával, a f. évi április hó 6-án megtartandó görög keleti szerb püspöki zsinathoz királyi biztosává rudnai báró *Nikolics Fedor* valóságos belső titkos tanácsost és főrendiházi tagot legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Az aradi gör. keleti püspök választása.

Az aradi gör. keleti konzisztórium legutóbbi plenáris ülésében elhatározta, hogy szinodusi választások gyors megejtése után május másodikán tartja meg püspökválasztó ülését. Az előkészületeket már nagy apparátussal meg is tették s a vezető elemek arról győződtek meg, hogy az egyházkerületi szinodus május 2-dikán nem fejezheti be a választást megelőző alakuló előkészületet s így a tulajdonképeni szavazás május harmadikára esnék, amikor a románok, mint más alkalommal is megtették, tüntetésüket rendeznék s az összejövetelt rendeltetésével együtt az alkotmányos törvények sarkalatos követelményeivel szembeállónak tüntetnék fel. Május harmadikán ünnepelik a románok ugyanis a jobbagység alól való felszabadulásukat. Az aradi konzisztórium vezető elemei óvatoss-

katonák őrizték, papok imádkoztatták. Oldalt, az akáczák alatt, aranygalléros, esákós főtisztek állottak külön csoportban, némán. A nap már jó fénylehetett, mert egészen beletűzött a négyzögbe. Mögöttük a nép zugott, türelmetlenkedett köröskörül.

Mi is türelmetlenek voltunk már. Hadd lássuk már — gondoltuk szívtelenül — azt az akasztást. Még holmi szertartások következtek, nem is hallottuk, de nem is értettük volna, mert német volt mind. Ekkor a hóhér egyik legénye a középső bitófa alá tolt egy két lépcsős deszkaszámolyt s felvezettek rá egy ősz szakálu öreg embert. Az öreg ur ledobta kalapját a földre gyér haja volt, mint a hó, az arca halovány, mint a fölt viasz.

Az öreg szétnézett a tömegben.

— Isten nevében, a hazáért, menjünk! — rebegette fázós hangon, hogy rajtam is végig futott a hideg, pedig több volt bennem a kíváncsiság, mint a szájalom.

Egy szempillantás alatt nyakába volt a kötéll. Hátulról ketten húzták, lába alól egy legény kirántotta a lépcső-padot. Az öreg embernek iszonyuan elváltozott az arca, szemei kidülledtek, fehér bajusza, szakála vonaglott majd vér permete ett rá; láncos lábai rángatóztak. Olyan furesa volt, mintha tánczolna és zörgetné sarkantyuit. Egyszerre csak valami leány a hátunk mögött elnevette magát.

Pista, aki egy katona lábánál leskelődött befelé, szintén elkezdett kunczogni, vihogni gyerek módra.

A katona lenézett rá s folytott hangon rá ripakodott:

ságból a püspököt választó egyházkerületi szinodus e czélból való összejövetelét május 14-ik napjára halasztotta el.

A honvédség ágyui.

Budapest, márcz. 31.

Budapestről kapjuk a következő fontos közleményt:

Hire jár s minden jel arra mutat, hogy a hirt mesterségesen kolportálják, hogy a honvédelmi miniszter Bécsben járt és *Krieghammer* közös hadügyminiszterrel tárgyalt a honvédség ágyui ügyében. Ágyut a honvédségnek! Régi óhaja a magyarnak, hogy tüzérséget szervezzenek a honvédségnél, mert mindaddig, a míg ágyui nincsenek, a honvédség csak a közös hadsereg függelékének, kiegészítő részének tekinthető és semmi másnak.

Szép törekvése ez a honvédelmi miniszternek és csinos kis reménnyel kecsegtetik e hír kolportálásával mindazokat, a kik a magyar honvédség fölvirágzását s kifejlesztését a magyarság ügyével szoros kapcsolatba hozzák.

Szép törekvés és szép remény volna, — ismételjük — ha hinni tudnánk benne. Hanem éppen az a bökkenő, hogy nem tudunk hinni benne.

Van arra oka bizonyos köröknek, hogy ilyen és ehhez hasonló híreket kolportáljanak az év bizonyos szakában, a mikor a közügyes dolgok kerülnek szőnyegre és a delegáció megint 35 millióval többet kér a hadsereg számára.

Harminezöt millió szép összeg és ettől egy kis hideg szállhat a delegációs urak esontjaiba. Egy tételnél 35 millió többlet gondolkozóba ejtethi őket s mégis aggodalmat keltethet bennök, hogy azok, a kik a magyar érdekeket is védelmezik a delegációban, megsemmisítik oly könnyen megszavazni ezt a horribilis összeget.

Mert a mostani kvótaarány szerint ez összegre eső 30 százalékot, vagy ha a kvótát fölemelik, még nagyobb százalékot kell erre a tételre, épp úgy, mint a többire fizetni Magyarországnak is, méltán azt kérdezhetik, hogy a

honvédségnek semmi különös haszna ne legyen az áldozatokból.

Ilyenkor azután jó, ha a háttérben megmutatnak a honvédségnek néhány ágyut, Mikor az ágyu a fenyegetés jelképe szokott lenni. Delegációk előtt rendesen valami kis háborus hirt csempésznek bele valahogy a sajtóba és a közvéleményt me-tévesztik, vagy megrémítik vele s a delegáció szavaz. Ebből azonban idővel kiábrándultunk. Addig fenyegetőztek delegáció előtt mindig háboruval, a míg most már senki sem ijed meg a mumustól. Az ágyu jelképe tehát változnia kelle s megfosztván rémitő jelentőségétől, esábitgatni óhajtanak vele. Most szép ajándékot ígérnek a magyarnak: honvédségi ágyut. Hátha a hiszékeny magyar, a kinek a mézes madzagot oly könnyen végig lehet huzni a száján, beleesik régi hibájába és elhiszi, a mivel kecsegtetni akarják. Hátha olyan szépnak tartja a háttérben mutogatott ágyukat, hogy nem támaszt nagy nehézséget a delegációs szavazásnál. A nemzeti óhajok dédelgetése közben talán megnyugszik a magyar közvélemény is és nem háborodik föl a horribilis tulkiadások miatt.

A mikor aztán majd a nemzeti hiúság füstjében eloszlik az aggodalom és meg lesz szavazva a tétel, akkor az ágyukat szépen megint leveszik a napirendről és ki fog derülni, hogy nem volt egyéb, mint játék a magyar nemzeti óhajokkal.

Ugy látszik, azért kolportálják a honvédség ágyuiról szóló szép meséket és ígérgetéseket.

Ha mégis csalódnánk és tevékeny komoly terv volna a honvédségnek ágyukkal való felszerelése s a terv meg is valósulna, ugy a honvédelmi miniszternek mindazokkal együtt, akik a tervet iníciálták, a nemzet részéről nagy hála és elismerés illeti.

A Városliget átvételéhez.

Hogy Kolumbus felfedezte Amerikát, azt tudjuk.

Hogy azután még is Amerigóról nevezték el a felfedezett tanyát, azt is tudjuk.

Kolumbus csak *felfedezni*; Amerigóg pedig *hivatalos jelentéseket írni* tudott nagyon jól!

zével a Pista gesztenyeszínű haját. Nagyon megeshetett a szíve szegény gyermekén.

Ez a fiatal vértanú is nehezen halt meg, de nem lett olyan ijesztő az arca, mint az előbbinek. Szinte nem is hittem kerekre nyílt fekete szeméről, mikor már nem vonaglott, hogy meghalt.

Mig szeméimet a három bitófán jártattam, a nép egyszerre ritkulni kezdett körülöttük; tolakodtak ki az utakra.

Ujra eszembe jutott az az elmulasztott két óra, féltem nagyon s ujra megráztottam a Pista kabátját.

— Jaj, gyere már, most még historiáról is elkéstünk.

Pista szintén feirettent, hogy mi lesz most mivelünk s jött. Siettünk a legrövidebb uton iskolába.

— Pista, igazán édes apád volt az a harmadik? — kérdeztem utközben.

— Nem tudom — felelt — de épen olyan volt, mint ő. Te! — fűzte hozzá titkolozó hangon, de mégis szepegeve — azután ő is meghalt, mint a többiek?

Elsodáikoztam ezen a kérdésen. Csakugyan, bátha nem halt meg? Az öreg emberek szoktak igazán meghalni, nem az ilyen fiatalok.

— Majd megkérdezzük a főtisztelendő pátertől, — válaszoltam, — ő bizonyosan tudja.

Eközben elértünk a városház-térre. A toronyóra már fél tízenegyvet mutatott. Jaj nekünk, — gondoltam, — erről az óráról is elkéstünk.

Félve suhantunk fel a lépcsőn az emeletre.

— Takarodol innen? ved le a kalapod!

Pista ijedten lekapta a süvegét s ott körül mindnyájan.

— Hiszen ez nem komédia, hanem temetés! — szólt valaki meghatottan.

Másodiknak egy simára borotvált arcú öreg ember következett. Ez roppantul félt, el is ájult mikor a fölhágóra föltámogatták a pribékek. Amint a kötelet meghuzták, oly iszonyu halálos vivódás vonaglott csupasz arcán, ugy hánykolódott egész teste, hogy én nem bírtam nézni, elfödtem szeméimet a kalappal.

A mint a látvány nem kötött le többé, egyszerre elkezdett bántani a lelki furdalás, hogy minek is jöttünk mi ide, miért nem mentünk iskolába? majd adnak nekünk a főtisztelendő páterek akasztást! Megrántottam a Pista kabátját.

— Gyerünk! Még historiára odaérünk. Majd lesz nekünk! — suttogtam lélelem-lázban.

Pista hátra fordult, de látta, hogy én se tudok mozdulni az összeszorult sok embertől, tehát a helyén maradt. Ekkor vezették a harmadik vértanút a baloldalt még üres akasztófa alá. Szép, magas, fekete bajuszu, harmincz éves férfi volt.

Mikor felállott a pódiumra s komolyan, bátran körütekintett, Pista kémlődve dugta előre a fejét a katona panganéjja mellett.

— Istenem, hisz ez — *édes apám!* — nyöszörgött ekkor, fájdalmas, bátortalan hangon.

A katona aki az imént el akarta kergetni, megint lenézett rá. Láttam, hogy könny szökött a szemébe. Aztán szelíden simogatta érdes ke-

Két egyén között, tehát már a 14-ik század végén, igen nagy fontosságú különbség volt. Hogy ez a különbség maig fennáll, azt a következő példa is bizonyítja.

Mikor én a nagyváradi »Szépitési Egylet« gazdája voltam, alig győztem hallgatni, hogy igen sokba kerül a sétatények gondozása.

Az izlés sokféle volt. Egy igen tekintélyes ur (a megyei boldogemlékü alispán ur) arra kért, hogy a Széchényi tzerre egy pár bodzát ültessenek, mert annak a szaga legkedvesebb.

A »Szépitési Egylet« választmányából egyesek, csak a japáni birs, machónia, deutli, bangjiba, Jázmin, ezitisus, Veigélia stb bokrokat óhajtották. Mondták, hogy a Rédei-kert kezelőse adja ingyen! Kaptam is! Spireát, vadbizlit, symforikárpust és fagyalt.

Mikor a Ligetben termelt fák és bokrokból pótoltam a hiányt, azt a rossz akarat kihuzgálta, letördelte. A koelreutériára ráfogták, hogy — eper! Reám meg azt fogták, hogy a sétatény eperfával akarom telíteni.

Megkaptam a jó tanácsot, hogy — vonuljak vissza.

Megtettem panasz nélkül!

Távozásom olyan volt, mint amikor a köroröszből kimeritnek egy veder vizet. Meg sem látszik.

Az idő mult. Sétatény-örzők öregek tünnek fel. Még is elveszett a Sztaroveczky-utcáról 120 tö hibiscus! Pedig már nemcsak megfogamzottak, hanem virágoztak is.

Most azután hallom, hogy az én időmben került igen sokba a sétaterek gondozása.

A levegő és az emberi fül igen türelmes. Sok mindenféle nagy mondást befogad! Hogy azonban az igazságnak is akadjon egy pár hívője, a kezemben levő munkakönyvből írom ki a következőket:

1891-ben	528 frt 26 kr.
1892 »	415 » 39 »
1893 »	524 » 30 »
1894 »	354 » 48 »
1895 »	316 » 94 »

Öt év alatt . 2139 frt 37 kr-

ba került a sétaterek gondozása. E számadás heti számlái a »Szépitési Egylet« irattárában ugyanezt tanúsítják.

Szóbajött nemrég (mondjuk: 3 év előtt) a Széles-utca befásítása. Tanács végzés van reá, hogy ide eperfákat ültetünk! En az eperfákat fel is neveltem. A költséget 150 forintra számítottam.

A tanterem ajtajánál megálltunk hallgatóni. Csönd volt.

— Talán nincs is óra! Nyiss be! — szólt Pista reménykedve.

Benyitottunk. Ott volt az egész osztály. A páter a kathedrálól szigorú szemekkel nézett le ránk.

— Hol jártatok?

— Akasztást nézni! — rebegtem én siránkozva — Magukkal vittek a népek az utcán.

— Igen? hát aztán mit láttatok? — szólt gunyosan.

Pista szepegeve felelt:

— Mindent.

A páter meghökkenve nézett rá. Világosság lett a fejében egyszerre. Ő már napokkal előbb tudhatta, mi fog történni ma. Lejött a pódiumról, ölébe kapta Pistát és elkezdett sirni, zokogni. Ugy vitte föl a kathedrába magával.

— Há te is ott voltál? te szegény, szegény kis árva! — szólt s minden szónál megcsókolta a fiúcska arcát.

Ezekre a szavakra, ezekre a könnyekre Pista is elkezdett sirni, én is; sirtunk keservesen, hangos jajszóval, patakzó könnyekkel.

Mikor egy kicsit lecsöndesedtem, leeresztettem a hónom alatt tartott, szíjbakötött könyvcsmót a padlóra s kalapomat két kezem közt forgatva megálltam a páter előtt s megkérdeztem:

— Hát igazán meghalt ő is?

— Meg, fiam. Mindenki meghal, akit megölnek.

Újra nagyon elsirtuk magunkat. A páter előbb csitított, aztán, hogy elterelje figyelmün-

Célom az volt, hogy e városrész gyermekei, annak idején, eprézszenek; szegényei a selyemtermeléssel megkeressenek évente 3—4 száz frtot.

Most azt halljuk, hogy a főmérnök ide is sétatert csináltat 12 ezer frtért! — Ez is hajt majd 3—4 száz frt évi »jövedelmet« a szegény népnek — »kifizetett napszámok« czimén!

*

Olvastam, hogy most már csakugyan »elveszik« tőlem a Ligetet. Nem lep meg, mert árvahazi gyermekek már a tanév elején kérdezték tőlem, hogy ez a hír igaz-e?

Azután meg: Görögország is elakarta foglalni Krétát; Amerika meg el is vette Kubát. Azért a földgömb nyugodtan forog tovább!

Nekem a Városliget közönségével gyült meg a bajom!

1899. január 8-án, vagyis mikor a »Tiszántul«-ban Busch Dávid engem jól összeszidott, olyan tüntetést kaptam, hogy egyetlen napibevételünk 79 frt 70 krt mutat. Még aznap is nyolczan váltottak idényjegyet. Pedig én soha nem hirdettem, hogy az idényjegy meddig kapható!

Azt hallom ma is, uton-utfélen, hogy a Ligetet a kezemből ki ne adjam, mert akkor ők összes eddigi adományaitak visszakérik.

Ezt a — reám nézve igen megtisz előszándékot bizonyította be a »Nagyváradi Takarékpénztár« 50 frtos, a »Biharmegyei Kereskedelmi Bank« 25 frtos adományával. E tö életképességét mutatja az, hogy Hillinger Lipót megvette a maradék jeget 70 frtért. A többi jégeladástól Takács László városi mérnök — hallom — tud! Én nem!

Ha tehát mégis »elveszik«, én a trachiumnak elibe nem állhatok, legfeljebb a törvényhatósághoz, esetleg a kir. törvényszékhez fordulunk oltalomért, mert

I.

Tizennégy év alatt Hoványi

Géza és N. Justh Károly

urak jótállása mellett köl-

csön vettem a Kereske-

delmi bankból és magáno-

soktól

Kamatokkal törlesztettem

deficit

II.

Csolnakokra kiadtam

Segélyezett a városi pénztár

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

deficit

III.
A Liget rendezésére adtam 2833 frt 90 krt
Városi adomány e célra 1850 » — »
deficit 983 » 90 »

IV.
Építkezésre adtam 1409 frt 34 krt
Városi adomány 0000 » 00 »
deficit 1409 » 34 »

V.
A tó-ásatásra adtam 5877 frt 20 krt
Városi adomány 0000 » 00 »
deficit 5877 » 20 »

VI.
Pálya-ór fizetésére adtam 2520 frt 42 krt
Városi adomány 0000 » 00 »
deficit 2520 » 42 »

Tehát van itt deficit szépen!

Hogy azonban az a Liget s vele együtt én magam a Nirvánába nem sülyedtem, oka az, hogy 14 év bevételeit véve alapszámításul, egy évre esik átlag:

Belépti díjak czimén	90 frt 90 kr
Állandó koresolya-jegyért	214 » 90 »
Állandó csolnak-jegyért	10 » — »
10 kros koresolyajegyért	125 » 30 »
30 kros koresolya-jegyért	215 » 70 »
10 kros csolnak-jegyért	139 » 60 »
20 kros csolnak-jegyért	76 » 10 »
Bevétel összesen	872 frt 50 kr

Ime tehát oly szép jövedelmet hoz évente, hogy csakugyan érdemes lesz elvenni! — Csak a deficit ne volna! Bánná az ördög!

14 évi munkáért még én is kérem fogok valamit és remélem érdemelek is valamennyit.

Tartozásunk 2600 forint

Kéréssem évente 200 forint

Összesen 5600 forint

Eenyit megér az ásatás maga!

Az én kezem nem áll olyan nagyra, mint a főmérnöké, tehát nem is dobálózom nagy összegekkel.

A még hiányzó ásatás 300 frt

A tö szükséges kotrása 200 frt

A viz bevezetése 500 frt

Összesen 1000 frt

Aki ennél többet számít arra az mondom, hogy ugy számít, amint a városi munkálatoknál szokás.

Játékhelyek beosztására nincs semmi szükség. Be van az már osztva réges-régen! Az itt a baj, hogy nincs szegény diákoknak ideje! A vagy miért verte fel és lepte el a gym a sporttéri játéktérre? Előtte az ujság, mely azt hirdette, hogy ott is Kappel tanár ur fogja vezetni a játékokat.

* * *

En azt akartam, hogy fát, diszbokrot, ingyen kapjon a ligettől a közönség. Ez baj azért, mert már is kaptak 1500 fát és 15 ezer bokrot.

Azt akartam, hogy a liget fészke legyen a selyemtermelésnek s behozzon évente 30—50 ezer forint idegen pénzt egy hónap alatt. Ez is baj, igen nagy baj, mert már is behozott évente 1000—1400 forintot.

Azt akartam, hogy gyümölcs kiállítások által rászoktassuk a népet egyforma gyümölcs termelésére! Ez is baj, mely egyetértő nép közt, mindenki boldgul.

Azt akar am, hogy gyermekek és felnőttek tuduló helye legyen. Azzá lett! Ez is baj. Ezért kell most egy Amerigó, aki a Városligetet — felfedezze.

Már én kérem ilyennek látom a világot.

Rátkay József

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Április 1. Orvosegylet gyűlése d. u. 5 órakor.

Április 2. A kath. Legényegylet közgyűlése d. u. 4. ó.

Április 6. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.

Április 9. Az ügyvédi kámera választó gyűlése d. e. 10 ó.
 Április 10. Közigazgatási ülés a vármegyeházán d. e.
 10 órakor.
 Április 14. 15. Jegyzőkönyvi vizsgálat a vármegyeházán

Nagypéntek és Nagyszombat.

Az Istenember halálának emlékeztét mély áhitattal ülte meg a keresztény világ. Egész nap zsnfolva voltak a templomok közönséggel s a szent sir előtt buzgó ima szállt a Mindenható számolyához.

A székesegyházban reggel 9 órakor kezdődött a megható gyász-istenisztelet, melyet *Belopotoczky* Kálmán tábori püspök tartott. Az ének és zenekar igen szépen adta elő az Üdvözítő kinszenvedésének történetét.

A csonka mise végeztével *Halász* Gyula papneveldei lelki-igazgató megható egyházi szónoklatot mondott, amelyben esetelte a nagy nap jelentőségét.

A *várad-olaszi* plebánia templomban reggel 9 órakor kezdődött az előszenteltek miséje. Az istenisztelet alatt *Dobó* János kántor vezetése mellett s az iparos ifjak dalkörének közreműködésével adták elő meghatóan a Passiót.

A szent beszédet *Doncs* János tb. kanonok, esperes-plebános tartotta.

Egész nap igen szeszélyes, kedvezőtlen idő volt s így a körmenet nem vonult fel a Kálváriára, hanem a plebánia templomban tartották meg igen nagyszámu hívő jelenlétében a vicseryét s *Pák* Emil segédlelkész szent beszédet tartott.

A *Szent László* templomban reggel 9 órakor volt a csonka mise. A Passiót *Kalmár* Illés kántor vezetése alatt a tanítóképzede növendékei énekelték szép betanulással.

A szent mise után *Pálffy* Béla segédlelkész tartott a nagy gyásznapot méltató egyházi szónoklatot.

Várad-Velenczén ugy a csonka misét, mint a szent beszédet *Gáabriely* Lajos plebános mondotta. Itt is igen szépen énekelték a Passiót.

Ma, Nagyszombaton a templomi szertartások legmagasztosabb mozzanata a feltámadás ünnepélye lesz.

Reggel az összes templomokban tűz, husvétii gyertya és keresztút szentelés, azután szent mise lesz.

A székesegyházban este 6 órakor a díszbe öltözött katonaság jelenlétében megy végbe a feltámadás magasztos szertartása, a melyet dr. *Schlauch* Lőrincz bibornok ur. Ó Eminenciájája végez.

A *várad-olaszi* plebánia templomban este fél 8 órakor lesz a feltámadás ünnepélye. Kedvező idő esetén a körmenet a Fő-utczán átvonulva megkerüli a Széchenyi-teret.

Az *ujvárosi* plebánia templomban este 7 órakor, kedvező idő esetére a körmenet kivonul s megkerüli a Szent László-szobrot és a templomot.

A *v. velencei* templomban este 6 órakor lesz a feltámadási ünnepély s ha az időjárás megfelelő lesz, szintén megkerüli a processió a templomot.

A többi templomokban a következő sorrendben lesznek a feltámadási ünnepélyek:

a premontrei rend templomában d. u. 3 órakor,

az irgalmas rend templomában délután 4 órakor,

a kapuzinus-rend templomában délután 6 órakor,

az Orsolya-zárda templomában este fél 7 órakor.

* **A kórházi gondnoki állás.** Bihar megye köz-kórházánál megüresedett gondnoki állásra tegnap telt le a pályázati határidő. Összesen 15 pályázó adta be kérvényét. Es pedig: Baranyi Árpád birtokos, Nagyvárad, Henger László birtokos Belényes. Südi József m. díjnok Nagyvárad, Nerhaft Kristóf őrmester Nagyvárad, Gergely József megyei írnok Nagyvárad, Hollóssy István kórházi algondnok Nagyvárad, ifj. Papp Gergely pénztárnok Nagyvárad, Siklóssi Aladár redőny gyáros Budapest, Kelepecz Dezső városi irodaigazgató, Beöthy Miklós m. írnok Nagyvárad, Szátori Endre körjegyző Vasad, Polyák Jenő gyógyszerész Budapest, Merza Sándor kereskedő Nagyvárad, Tóth Miklós kórházi ellenőr Nagyvárad. Az alispán mielőbb kinevezi a gondnokot.

* **Merénylet a vallás ellen** Az erkölcsi elvadulásnak egy megdöbbentő példájáról értesülünk, mely tegnap, a Megváltó halálának évfordulóján igen sok hívőt megbotránkoztatott. A váradolaszi plebánia templom előtt levő Fájdalmas Szűz szoborra valami elvetemült ember egy papirdarabot ragasztott ezzel a felirással: Ehzterházy cognacot igyál! — A járókelők eleintén elhaladtak a szobor mellett minden megdöbenés nélkül, de később akadtak jobb érzésű emberek, akik letépték a czédulát. — A rendőrségnek az ilyenre nem terjed ki a figyelme, pedig a büntető törvényben van paragrafus, a mely szigorú büntetést ír elő az ilyen gaz merénylet megtorlásául.

* **A czár és a diák.** A téli palota közelében Miklós czár szél sebességgel hajtattott szánján. Már csaknem a kapuhoz ért, a mikor egy körülbelül 18 éves fiatal ember, a ki a gimnazisták egyenruháját viselte, megpillantva a czár szánját felemelt karral feléje rohant. Az első pillanatban a czár ijedten rezzent össze, aztán megparancsolta a kocsisnak, hogy azonnal álljon meg. Majd intett a gimnazistának, hogy lépjen közelebb és mondja el, hogy mit kíván. A fiatal ember eleinte iszonyu zavart volt, a mikor aztán a czár barátságosan buzdította, hogy őszintén mondja meg óhaját, arra kérte a czárt, hogy parancsolja meg, hogy vegyék fel a tengerészeti hadapródiskolába, mert a legforróbb vágya, hogy a czárnak mint jövőendő tengerészeti tiszt szolgáltson. Miklós czár barátságosan meghallgatta a diákot, megkérdezte a nevét és megígérte, hogy figyelemmel lesz kérésére. A mikor tovább hajtattott, még egyszer vissza mosolygott a tul boldog gimnazistára.

* **Diadalok emléke.** 1849-től hosszú ötven év választja el az 1899-ik esztendőit. Ez az évforduló aktuálisá teszi, hogy az ötven év előtt lezajlott szabadságharcnak egyes kiválóbb mozzanataira kegyes emlékkünnepekkel emlékezzünk vissza az ivadékok, akiknek apáik anyai tűzkeresztészen rohantak át a szeplőtelen nemzeti lobogóért. A közeli napokban is két győzmes csata évfordulóját ünneplik meg: az egyik az isaszeghi, a másik a nagysallói csata évfordulója. A győzedelmes isaszeghi csatának április hatodikán lesz az ötvenedik évfordulója. A műegyetemi ifjuság és a mérnök-dalaskör április 9-ikén, az évfordulót követő vasárnapon, leutazik Isaszeghre, ahol az elesett hősök sírjánál fényes gyászünnepélyt rendez. Az ünnepély programja a következő: Szózat, énekl a mérnök-dalaskör; ima, monda Havaldá Endre; emlékbeszéd, tartja Bartók Lajos; hősi gyászdal, énekl a mérnök-dalaskör; az isaszeghi csata története, elbeszéli Antony Rudolf; alkalmi költemény, szavalja Ulrich János és végül a Hymnusz, énekl a mérnök-dalaskör. A kirándulók reggel 7 óra 50 perczkor utaznak el a keleti pályaudvarról és 9 órakor érkeznek Isaszeghre, ahol ünnepélyesen fogadják őket. — A bars megyei Nagysalló határában 1848. április 19-ikén történt a nemzetes nagysallói ütközet, amelyben Görgey a császáriakat viszaszorította és a honvédség fényes diadalt aratott. A nevezetes csata ötvenedik évfordulója alkalmából a jövő április 19-ikén nagyszabásu emlékkünnep lesz Nagysallón. Az ünnep rendezésére Dombay Vilmos volt alispán elnöklte alatt bizottság alakult, amely az egész megye közönségét

belevonja az ünneplésbe. A hálaadó isteniszteleten Bogisich Mihály cz. püspök, esztergomi kanonok fog pontifikálni; maga az ünnep a nagysallói csataterén levő emlékoszlop előtt lesz, ahol sátrakat rögtönöznek a vendégség számára.

* **Elhunyt kir törvényszéki bíró.** Brán Gusztáv kir. törvényszéki bíró, ki hosszas sorvasztó betegsége miatt már régóta nem működött az igazságszolgáltatás terén, hosszas szenvedés után tegnap elhunyt. A bírói kar egyik ügyszerező tagját vesztette el benne. A család haláláról a következő gyászjelentést adta ki:

Özv. Brán Gusztávné szül. Kalocsa Juliána, ugy a maga valamint gyermekei: Mariska, Barnabás, Viola és László, ugy az elhunyt testvére özv. Halhós Jánosné szül. Brán Linka, anyósa: özv. Kalocsa Istvánné, sógorai: Kalocsa Károly, Kalocsa István, sógorinje: Kalocsa Róza, ugy számos más rokonok nevében is fájdalmas szívvel tudatják a legjobb férj, atya, testvér, vő, sógor és rokonnak *Brán Gusztáv* kir. törvényszéki bírónak f. hó 31-én élte 43-ik, boldog házasságának 9-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai április hó 4-én d. u. 1 órakor fog Uri-uteza 690-ik sz. alatt a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteletni s az olaszii sírkertben örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig április hó 12-én d. e. 10 órakor fog az olaszii róm. kath. plebánia templomban az Eggek Urának bemutatni. Mely végtszentségtételre az elhunyt rokonai, kartársai, barátai és ismerősei tisztelettel meghivatnak. Nagyvárad, 1899. márcz. hó 31. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Szell és Vihar.** A fürge *Sturm*, a kormány eleven fonográfja, tudvalevőleg mindig ott van a miniszterelnök nyomában, hogy azon frissiben kapja a híreket, vagy helyreigazítsa a téves és a kormánynak nem tetsző közleményeket. Ha valamelyik miniszter egyet botlik és ki találja a lábát fizamítani, nem kell semmitől sem tartania. Ott van *Sturm* Albert, ő helyreigazítja.

Most is, hogy *Szell* Kálmán Bécsbe utazott eligazítani az ország sorsát, mint az árnyék, nyomon követte őt *Sturm* Albert. Ott várakozott a bankassei magyar palota előcsarnokában, mikor egyszerre csak mellette terem báró *Fejérváry* Géza, az örökké rózsás kedvű honvédelmi miniszter. A miniszter kötekedő kedvében lévén, megszólítja *Sturmot*:

— Mondja csak, kedves *Sturm*, miért nem magyarosítja meg a nevét? Látja, itt Bécsben nem járja, hogy a miniszterelnök faktotumának német legyen a neve.

— De hát mire magyarosítsam, kegyelmes uram?

— Mire? . . . Hát *Viharra*, *Vihar* Albert jól hangzik.

— Kegyelmes uram, — felelt *Sturm* ünnepélyes arcczal, — a szerénységem tiltja, hogy miniszterelnökünknel erősebb legyek, a míg *Szell*, addig én nem lehetek *Vihar*.

* **Kard a vasutasoknak.** A m. á. v. igazgatósága mint a hazai vasutak igazgatói értekezletének ügyvivője még 1895-ben egy, a hazai vasutak alkalmazottainak egyenruházatára vonatkozó szabályzati tervezetet, terjesztett fel a kereskedelmi miniszterhez. A miniszterium annak idején ezt a tervezetet ad acta tette és a m. á. v. igazgatósága most — mint értesülünk — újabb felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, a melyben az egyenruha-szabályzat tervezetnek keresztülvitelét megsürgeti. Ez az újítás involváló szabályzati tervezet annyiban különbözik az 1888-ban kelt szabályrendelet-től, hogy az altisztek, személypénztár kezelők s a szolgák egyenruházatát a régi szabályzat szerint fentartani kéri, míg a hivatalnokok és gyakornokok egyenruházatát különös ünnepélyes alkalmakkal ugy kívánja megváltoztatni, hogy a díszruhához kardot hordhassanak.

* **A m.-szigeti takarékpénztár.** Veszett fejlesztésnek nyelét akarják megszerezni a m.-szigeti takarékpénztár esődügyében, mert a százezrekre menő hiány mellett, mint a hivatalos lap tegnapi számának árverési rovata mutatja, elárverezik a takarékpénztár 5000 forint értékű házat. Biztosítéskül sokféle értékpapírok fogadtatnak el az árverésnél, csupán a m.-szigeti takarékpénz-

tár által kiállított betétkönyvecskék nem, vagy csak a bizonyos neműek és ezek is csak 35 százalékgig.

* **Egy kis késés.** Egy aradi ügyvéd ezelőtt nyolcz esztendővel Boszniából cigarettát rendelt, a mit utánvétel mellett kért elküldeni. A bosnyák trafikos a megrendelést azonnal elintézte s a cigaretták néhány nap mulva már az aradi postahivatalban voltak. Az ügyvéd ott a 35 forint utánvételi díjat ki is fizette, de a cigarettákat nem kapta meg, mert egy fináncz megjelent s lefoglalta. Ez történt 1891-ben s azóta csakis a napokban történt még valami. Az t. i. hogy a posta az ügyvédnek a 35 forintot, persze kamat nélkül, viszaszolgáltatta. annak kijelentése mellett, hogy a cigarettákat elkobozták.

* **Kegyadomány.** Dr. Schlauch Lőrincz püspök-hivatalos havi kegyadománya, 300 forint szombaton, ápril 1-én délután 2 órakor fog kiadatni a koldusápoló-intézetben. Özv. Grunwald Henrikné, alelnöknő.

* **Egy hősielkü pap.** A napokban az osztrák hivatalos lap egy plébános kitüntetését hozta, ki az aranyéremkeresztet azért kapta, mert saját életének veszélyeztetésével két gyermeket mentett ki a tűzből. Mult év április havának 26-ikán ugyanis Jestrabitz városka Svozil nevű plébánosa éppen a beteg tanítót helyettesítette az iskolában, a midőn az iskola ablakát kívülről bezúzták. A plébános kisetelt az utcára, hogy a háborítás okát megtudja. Itt több asszony jajveszékelt, kik az égre kérték a plébánost, hogy segítsen, mert a szomszéd utcában egy ház ég és két kis gyermeket már nem tudtak kimenteni. A plébános azonban pillanatig sem habozott, hanem berohant a házba, hol a szobában az égő buto okközt két élettelen gyermeket látott a padozaton feküdni. A hősi pap, bár maga is majd megfuladt a posoli hősielgől, megragadta a két gyermeket és a lángokon kivitte őket a szabadba. Odakinn hallotta, hogy még egy gyermek bennmaradt. Erre — bár számosan vissza akarták tartani — újra berohant és az omladozó falak és gerendák között kereste, kutatta a gyermeket, azonban nem találta sehol. Csaknem fél holtan vánszorgott ki az utcára, hol tudomására jutott, hogy a gyermek már előbb kimenekült. A hősi pap azonban még most sem nyugodott, hanem a két alélt gyermek életrekeltéséhez látott, mi hosszas fáradozás után sikerült is neki, úgy hogy a gyermekek nemsokára teljesen felgyógyultak.

* **Tengeri-fürdő árverés alatt.** Még a mult évben jelentett csődöt «Cirkvenica» fürdő a magyar tengerparton s most a hivatalos lap tegnapi számának árverési rovata szerint a csődhatóság folyó évi június hó 14-ére kintette rá az árverést. El fog adatni ez alkalommal a fürdő részvénytársaság »József főherczeg« szállója, ültetvényes parkja, fürdő-felszerelése 538.714 frt értékben becsáron alól is, de 200.000 forinton alól semmi esetre sem. A gyönyörű fekvésű magyar tengerparti fürdő fellendülését az új tulajdonosoktól várják.

* **Tűz.** A kügyi pusztán tegnap leégett Amkás Juonnak egy szalmafedeles háza. A tűz gondatlanságnak a következménye.

* **Felgyújtott erdők.** Kisjenő határában — mint Aradról jelentik — ismeretlen tettesek két erdőt felgyújtottak. Először a község urbáreseinek erdeje gyuladt ki, amely egyszerre öt helyen lobbant lángra. A tűz gyorsan tovább harapózott s az erdő legnagyobb részét elhamvasztotta. A lakosok javában buzgózkodtak a tűz oltásán, a mikor a község másik oldalán, Teflegdi József országgyűlési képviselő birtokán is gyuladt az erdő és nagyobb része elégett. A gyújtogatókat a csendőrség erélyesen nyomozza. A kár tetemes.

* **Elgázolás.** Tegnap délután a Nagyfürdő-utcán egy falusi kocsi elgázolt egy 8—10 éves gyermeket. A gyermeknek a sebesülése szerencsére jelentéktelen. A vigyázatlan kocsis megszökött.

* **Elragadt lovak.** A Nagyteleki-utcán nagy riadalmat okozott tegnap két elragadt ló, amelyek örült vágatással száguldottak. A lovakat azután két markos legény megfogta, mielőtt valamiben kárt tettek volna.

Értesítés! Van szerencsénk igen tisztelt vevőinket s a n. é. közönséget értesíteni, hogy a tavaszi és nyári idényre áru ujdonságaink megérkeztek; különösen férfi és fiu kalapok, női, férfi és gyermek Carlsbadi czipők, kesztyűk, harisnyák, nyakkendők, fehérneműek stb. meglepő nagy választékban, melyeket rendkívüli olcsó szabott árak mellett árusítunk.

Áruraktárunk szives megtekintését kérve teljes tisztelettel: Fábry Testvérek.

Boros (Weiszberger) Menyhért Váradon.

— Saját tudósítónktól. —

Az a fiatal ember, aki egy héttel ezelőtt annyi szerencsés körülmény közbenjárásával becsapta a Polgári takarékpénztárt egy hamis váltóval, most már itt van a váradai ügyész fogházában.

Tegnap érkezett meg a délután 3/4 4 órakor érkező pesti személyvonattal, egy pesti fogház ör társaságában s az ügyészre nyomban elhelyezték a vizsgálati foglyok között.

A dolog újabb fejleményeiről tudósítónk a következőket írja:

A nagyváradai ügyész még csütörtökön sürgönyözött a budapesti rendőrségnek, hogy az elfogott váltóhamisító Boros (Weiszberger) Menyhértet szállítsák le.

A budapesti ügyész ennek következtében már a tegnapi napon leküldte Borost egy börtönőr kíséretében.

Borost megérkezésekor a fogházörök ezelőtt helyezték el s itt vette át őt a pesti börtönörtől Perjessy Mihály kir. ügyész s a fogház felügyelője.

A váltóhamisítón egy hosszú, divatos, majdnem földig érő gumiköpeny, elegáns sötét zakó ruha, sötét zöld kalap, vörös nyakkendő, fekete fűzős czipő s fekete harisnya volt. Minden egyes ruhadarab, amely rajta van egészen újs a legutolsó divat szerinti készült.

Hanem a kinézése annál rosszabb. Sápadt, beesett az arca, a szeméi mélyen az üregben fekszenek és sötét fekete karikák veszik körül, szóval egész kinézése elárulja azt a sok sok álmatlansággal eltöltött éjszakát.

Borosnál letartóztatásakor három száz tízen egy forint néhány krt, egy órát láncczostól s három arany gyűrűt találtak. Volt még ezeken kívül nála több apróság is.

A vádlott különben, mint azt már megírtuk Budapesten mindent tagadott. Azt állította, hogy őt Weiszberger Alfrédnek hívják s hogy biztosítási ügynök.

Hogy itt mit fog vallani, nem lehet tudni, mert még nem hallgatták ki, csak holnap fogja Bige Gyula kir. vizsgáló bíró megkezdeni a kihallgatást.

Még 100,000 forint a hívás . . .

A főváros egyik fényesen berendezett kaszinójában, ahol a kártyajáték kultuszának is nagyban áldoznak, történt meg pár nap előtt ez a história, melyet itt elmondandók leszünk és amely még ma is közbeszéd tárgyát képezi.

Öten valának együtt a kaszinóban. Mind-megannyi fiatal, mulatni vágyó kaszinótag. Pezsgős vacsora után lévén, nagyon emelkedett volt a hangulat. A társaság egyik tagja ferblit indítványozott. A többiek zajosn helyeselték.

A klubb komornyikja sietett megteríteni a játékasztalt. A játékosok kisorsolják egymás kö-

zött a helyeket és az egyik már javában keveri a kártyákat.

Egy másik játékosnak azonban valami skrupulusa támad.

Fiuk — ugymond — indítványozok valamit. Engem a játék csak úgy izgat, ha készpénzbe megy. Tekintsünk el egyszer attól a 24 órás respiriumtól, melyet a klubszabályok megengednek és mondjuk ki, hogy a »hozom« nem gilt.

A partnerek, a kiknek mindegyike duzzadt pénztárczákkal indult neki az ütközetnek, helyeselték ezt az indítványt. A játék megindult.

Afféle urijáték volt, nem olyan közönséges parasztférbli. Volt »nix visi« és rebesser. A hívás korlátlan volt. Az előző tét nagyságára senki sem tartozott tekintettel lenni. Hihattott ki-ki annyit, a mennyi jólesett.

Csakhamar belemegedtek a játékba, eiannyira, hogy egy ötszörös macscsal súlyosított elpasszolás után, miután az utolsó alaposan vezetett, az első pedig háromszor vakolt, a czukassza kerek 22.000 forintra szaporodott fel.

A közbülső három eldobta a kártyát. A küzdelem tehát csak az első és utolsó között folyik.

Izgató momentum.

Az »első«, ugyanaz, a kinek indítványárm kimondották, hogy még 24 óráig sem szabad várni, miután blindjére partnere már harmadszor mondta ki, hogy »nincs«, kimutat huszat zöldben és hi látva 30.000 forintot és hűségesen leolvassa a kasszába a ropogós ezreseket.

Partnere gyöngyöző verejtékkel nézte ezt a műveletet. Kerek negyvenezer forintot fektetett bele ebbe az üzletbe, amelynek már romjai sincsennek meg. Most itt volna az alkalom, hogy visszaszerezze veszteségét, mert gyönyörű bandát szorongat a kezében. De mittegyen, a mikor azt a 30.000 forintos hívást nem tudja honorálni, a hozom pedig közös megállapodás szerint nem gilt.

— Te — szólott aztán a Partneréhez — a kassza különben is elég nagy. Ved vissza azt a 30.000 forintot és a pénz egyszerűen azé legyen akinek többje van.

— A mit mondtam, meg mondtam, a mit hittam, meghittam — válaszolt hideg gunnyal a 30.000 forintos hívó.

— Az én pénzem azonban elfogyott. Ha tehát ragaszkodik a híváshoz én is kénytelen vagyok a klubszabályokhoz ragaszkodni, a melyek megengedik a 24 órai respiriumot.

— Nem lehet, kikötöttük, hogy a hozom nem gilt.

A szóváltás még egy ideig izgatott hangon folyt, végre abban állapodtak meg, hogy lepecsételik a kártyákat és a leégett játékos haza megy pénzért. A fiatal ember fiakkerbe vetette magát és egyenesen édes apja lakására hajtattott. Felkötötte az öreg urat, a ki nyugodtan hallgatta meg fiának izgatott előadását, mely tele volt kétségbeeséssel és öngyilkossággal való fenyegetéssel, mert hát a becsület az első.

— Pénzt nem adok a kezébe — mondta ki végre az öreg a szentenciát — ellenben majd veled megyek és elintézem valahogy a dolgot, hogy kár ne essék a »becsületben«.

Az öreg ur aztán nyugodtan felöltözött. Atment az irodába, kinyitotta a pánczélos pénzszekrényt, magához vett egy esomó pénzt és elment a fiával a kaszinóba.

A társaság nagyon megvont lepetve, mikor a nagytekintélyű öreg urat belépni látta.

Az apa azonban nem látszott ezt a meglepetést észre venni. Nyugodtan üdvözölte az urakat és aztán így szólt:

— Hallom, hogy a fiam egy kissé megakadt a játékban, engedjék, hogy én folytassam helyette . . .

— Oh, kérem — udvariaskodott a partner. Az öreg leül. Kezébe veszi a lepecsételt kártyát és leolvassa a kasszába a 30.000 forintot.

Én még 100.000 forintot hívok . . . mondja aztán és a nélkül, hogy föltekintené, nagy flegmával olvassa le a 100 darab vadonatuj ezrest is.

— Nagy volt a szenzáció. A partner homlokán kiült a hideg verejték.

A többiek pedig kárörvendőn mosolyogtak, mert tudták, hogy annak az egész vagyonra sincs 100.000 forint.

Most ő fogta kérésre a dolgozó. Vegye vissza az öreg ur a 100.000 forintot és még a 30.000 forintot is. Legyen a kassza azé a kinek többje van.

— Az öreg hajthatatlan maradt.

Azután ő kezdett a klubszabályokra hivatkozni és 24 óra halasztást kért. Ekkor már éppen a szemébe kaczagtak. Hisz ő maga volt az, akinek indítványára kimondták, hogy a hozom nem gilt és aki ehhez ellenfele indítványakor az imént oly kérlelhetlenül ragaszkodott.

Az igazított szövegtáblának végre az öreg ur vetett véget.

— Nem akarom — ugymond, — hogy bárki engem inkorrektéssel vádolhasson. Alakuljanak a többi urak választott bírósággá és döntsenek ők a vitás kérdésben.

Indítványát partnere is elfogadta. A választott bíróság megalakult és rövid tanácskozás után kihirdették a következő verdiktet:

A »kassza« az öreg uré, mert ellenfele a 100,000 frtos hívást nem fizette meg.

A 24 órai halasztás, melyet a klubszabályok megengednek, nem adható meg, mert éppen ő ezt ellenfelének sem adta meg. Ez utóbbi eljárásával pedig vétett az ellen a köteles bizalom ellen, melylyel a klubtagok egymás iránt viseltetni tartoznak. Megsértette tehát a kaszinó tekintélyét és kötelességüknek tarják az esetet a választmányának bejelenteni.

A szigorú, de tagadhatatlanul igazságos verdiktet teljesen lesújtotta az immár kétszeresen leégett játékost. Szó nélkül távozott és másnap bejelentette a kaszinóból való kilépését.

* * *

Midőn ezt mi is regisztráljuk, nem a Salamoni ítélet hatása alatt cselekszünk, hanem inkább más ítéletet szeretnénk hallani ebben az ügyben.

Nem azt a kaszinói tagot kellene ugyanis kidobni, hanem a kártyát, vagy ha azt nem lehetne a kaszinó törvényei miatt, hát az egész kaszinót.

Elvégre azt már megszoktuk, hogy Montecarlo szépen virágozzék, de gyökér hajtást nem óhajtunk e nemes virágból.

Öngyilkos diák.

Kapunyitáskor, kapuzáráskor megszoktunk emlékezni rendszerint a középiskolák tanulmányi terheléséről. Siet ezt egy bizonyos középiskolai és egyetemi tanárokból álló országos közoktatási tanács is megerősíteni a vég nélküli szaktanácskozásokon s a szakminiszter elé juttat egy javaslatfélélt, mely évről évre azokat az üdvös reformokat tartalmazza, melyekre oly égető szükség nagyon.

Hanem ez évről évre így megy és az eddigi eredménnyel dolgozva és megvalósítva e reformokat, míg beláthatatlan időnkig nem lesz reformálva a középiskola.

Mindez azonban kevésbé volna baj akkor, hogyha a tanárikar felfogva a helyzetet maga segítene a bajon. A bevégzendő tananyag meg van határozva miniszteri rendeletileg, de számtalan mellék körülményben szabad kezét enged a miniszteri rendelet a tanári karnak.

Mig ez az egyrészt lelkiismeretlen halogatás, másrészt pedig a nemtörődömség folyik évről-évre, a haza reménye. Magyarország több mint félszázezer tanuló ifjúsága ott görnyed a padok között elsatnyult testtel, megfakult lélekkel, mert nincs irgalmas kéz, amely a rárótt sok terhet könnyítené.

Ott lebeg azonban rémként előtte az időszaki bizonyítvány képe, mit oly illő komolysággal oszt ki az osztályfőnök ur a tuczat szekundákkal telten, a szemrehányást tevő szülők stb. stb.

Ez kényszeríti tovább görnyedésre és az értelmetlen magolásra tovább-tovább.

És ha mindezek dacára elkövetkezik az mitől feltűnik, t. i. egy rossz bizonyítvány s ennek

következtében az elkeseredett szülők szemrehányó pirongatása, hát bizony akkor megtörténik, hogy a bukott diák be sem várja a bizonyítványosztás második szakaszát, ami otthon szokott lefolyni a szüleiházban, hanem egyszerűen még a bizonyítvány kiosztása után véget vet életének.

Már-már nagyon megszokottakká kezdenek lenni az olyan diák-öngyilkosságok, a melynek egyik klasszikus példányát jelenti nekünk *nagyszalontai tudósítónk ssükszavu távirata:*

Szabadhegyi László előkelő biharmegyei családból származó 16-éves ifju, hatodik gimnáziumi tanuló, szülei lakásán Nagyszalontán egy forgó pisztolylyal agyonlőtte magát. Rögön meghalt. Öngyilkosságának oka a rossz bizonyítvány.

Ime!

IRODALOM.

— **Kis emberek.** *Zempléni* Árpád ismert poéta, aki verseiben is mindig a nép, a magyarság és a kultura egyik legősibb harcosságának mutatta magát, egy új kötetet adott ki a napokban: elbeszéléseket. Tizenkét novella van a vaskos kötetben, valamennyi a »kis ember«-rel, a társadalom és haza közharcossáival foglalkozik. Nehány azonban mélyen bele vág a mai társadalmi életbe, erkölcsi és közgazdasági problémákat feszeget erős elmével és meleg szívvél. »A csizmadia meg a hegy« megrázó természet-tragédiája, mely a filokszérától tönkretett Tokaj-Hegyalja állapotával foglalkozik, pár év előtt, első megjelenésekor nagy hatást tett s bizonyára szívesen látja viszont az olvasóközönség a kötetben is. »A titok« szintén tragikus hangulatu elbeszélés. Rendkívül mulatságos a »Malaczkok« című állatregény, teli paródisztikus vonatkozásokkal mai társadalmi életünkre. »A szerelmes riporter« kedves léha fráter, aki sok szellemmel vitatkozik a szociálistákról; a »Czigánytanya« három nagy reményű festőnővének mulatságos külvárosi bohém-nvomoruságával lep meg. Gyönyörű hazafias rajz a »A vak a kiállítás« című millenniumi emlék. »A vértanu árvája« cz. novella egy a Neugebeudeban befejeződött tragédia megkapó leírása. — tárczánkban adjuk mutatónyul. Van egy pár pompás, népies tárgy humoros novella is ez új kötetben. A novellák nyelve gondos, plasztikus, magyaros; szerkezetük, lélektani felépítésük érdekes és természetes. Valóban örülünk, hogy *Zempléni* Árpád, aki verses könyveivel annyi kellemes órát szerzett már közönségünknek, mint novellista is így érdekesnek és vonzóknak bizonyult. A kilenczédfél ives, szép kiállítású kötet, mint *Zempléni* könyvei rendszeren, szintén csak egy *koronába* kerül s megrendelhető *Valter* Ernő bizományosnál (Budapest, VIII. ker., Práter-utca 44. sz. a.) valamint az összes hazai könyvkereskedésekben.

Pádai Szent Antal lapjának legújabb száma gazdag és felette érdekes tartalommal jelent meg. Nehány sikerült költeményen s egy-két érdekes czikken kívül sok apró közlemény van benne, a melyek híven referálnak a kath. egyesületi élet terén legutóbb történetekről. A szegények kenyerének hirdetésére és terjesztésére indított folyóiratot *Mészáros* Kálmán és *Buday* Aladár szerkesztik. Ára egész évre 80 kr.

SZINHAZ.

Az iparos ifjak műkedvelői előadása. A nagyváradi ipartestület ifjúsága, amint már említettük, Husvét első és második napján az egyleti ház alapja javára műkedvelői előadást rendez a szinkörben. Előadják pedig *Tóth* Ede *A falurossza* című népszínművét. Az iparos ifjúság egyes népszínművek előadásával már több ízben megpróbálkozott és sikert aratott. Hiszszük, hogy az iparos ifjúság ezen műkedvelői szereplése is a multak szerint fog alakulni.

REGÉNY-CSARNOK.

TILTOTT UTAKON.

Landor Henrik utazásai és kalandjai Tibetben. 18

Fordította: B. Gy.

A tibetiek először nem akartak binni szemeknek, azután ezen előttük érthetetlen jelenséget az én titokzatos hatalmamnak tulajdonítva oly félelem szállta meg őket, hogy mindnyájan futásnak eredtek.

Mindez szerfölött mulatságos dolog vala és csak arra szolgált, hogy teljék vele az idő. Azonban délután következett még csak a legbájonásabb jelenet.

A Fombo táncza.

Kis vártatva azután újra összegyülekeztek a lámák, visszatértek helyeikre, oda, hol holmijaim voltak. Egyik közülök kezébe vette Martini-Henrik-féle fegyveremet s a másik biztatta, hogy lölje ki. De hozzám jött előbb kérézősködni, mire én megmagyaráztam neki, hogyan kell megtölteni. Bele is tett egy töltényt, de nem zárta el jól. Ezt látva, figyelmeztettem őt a következményekre. Ő azonban jóakaratu intésemre azzal felelt, hogy a puska-aggyal nagyot ütött a fejemre.

Mikor a tibetiek az ő kanóczos puskáikkal löni akarnak, úgy szoktak tenni, hogy a puskát az ugynevezett villával a földön megtámasztják és az agyát orruk elé tartják a helyett, hogy vállukhoz szorítanak. Így czélt az láma az én puskámmal is az egyik Yaksomra (teher szállító ökör) mely vagy 30 méter távolságra békésen legett. A többiek aggodva nézték és várták, hogy mi fog történni. Végre elsütötte a fegyvert; ez iszonyu nagyot durrant, szétpukkadt és hátrarugva rettenetes ütést mért a láma arcára. A kezéből kirepülő fegyver nagy bukfenczet vetett a levegőben, a láma hanyatt esett és elterült a földön vértől elborítva s pár percz múlva, mint a gyermek, oly keservesen jajgatott. Orra szétzúzva, egyik szeme kiütve, fogai kitörve!

Meg kell említenem, hogy a megsebesült láma azon párt élén állott, mely lefejeztetésemet követelte és így csak természetes vala, hogy hangos hahótára fakadtam, mikor bünhődését láttam. Örvendtem, hogy egy nappal tovább hagytak élni, hogy az ő balesetét megérhettem.

A Pombó, ki majdnem az egész délután át félig szánakozást, félig tiszteletet kifejező arczczal nézett rám, mintha értésemre akarta volna adni, hogy ő saját akarata ellenére, a kényszernek engedve bánt velem oly brutálisan, velem tartott és úgy vettem észre, hogy ő is örvend a láma balesete fölött. Mert ha még addig ingadozott volt abbeli elhatározásában, hogy mit tegyen velem, megöljön-e vagy nem, most már belátta, hogy nem volna okosság a halált kimondani rám. Az aranygyűrűről, melyet elfogatásom napján elvettek tőlem és a melyet én gyakran visszakértem tőlük, mert édes anyám ajándéka vala, azt hitték, hogy csodás erővel bír ha én az ujjamon viselem; attól félve, hogy én annak segítségével szétörhetem bilincseimet és elmenekülhetek, még mindig elrejtve őrizték. A rendkívül heves tanácskozás, melyet a Pombó most katonáival és lámáival tartott, azzal végződött, hogy lábaimról leoldták a köteleket és karjaimat is lebocsátották, jóllehet a bilincseket még rajtam hagyták. A mint lecsavarták lábaimról a köteleket, azokkal együtt bőröm is leszakadt s több darab húsom is kitépődött. Így végződött a legborzasztóbb 24 óra, melyet életemben csak átéltem.

Az első perczekben, midőn szabadon lábamra állhattam, még nem éreztem megkönnyebbulést; mert minden tagom, egész testem meredt volt mint valami holttest és miután bizonyos hosszabb idő elteltével is így éreztem magamat, azt hittem, hogy az igazi elhalás nemsokára be fog következni, vagy legalább, hogy tagjaimat sohasem fogom használni tudni. Ez így tartott két vagy három óra hosszáig, míg végre jobb lábamban újra mozgásba jött vérem, mire irtózatossá fájdalmakat éreztem,

mintha ezer késsel hasogatták volna belülről. Karjaim nem fájtak annyira, jóllehet ezek is el voltak zsibbadva és a circulatio kezdetét vette, de gyorsabb lefolyású volt.

Ezalatt a Pombó, nem tudom miért, talán hogy engem felvidítson, vagy hogy kincseit fitogtassa előttem, parancsot adott, hogy mintegy száz lovat elővezessenek, melyek közt néhány nagy pompával föl volt cziczomázva. A legszébre felült és kezében tartva a taramot, ezt az iszonyatos kinzészeköt, körül lovagolta a dombot, melyen a kolostor és az erőd állott.

Visszatérve a tömeghez beszédet tartott, mely után a nép sokféle játékot bemutatott, a Pombó pedig ezalatt mellém állott s folyton arcomat nézte, le akarván rólam olvasni, hogy tetszenek-e nekem a játékok. Legelőször kiválasztották a legjobb lövőket, kik egymásután lőttek két Yaksomra kanócpuskáikból s bár a két állat igen közel volt hozzájuk, még sem találták el azokat. A lövés zajából következtem, hogy golyóval lőttek.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Anarchista merénylet a király ellen.

Budapest, márczius 31. (Saj. tud. táv.)

A »M—g« ma este megjelent száma megdöbentő hirt közöl királyunk ellen készülő anarchista merényletről.

Nevezett lap szerint Bécsben egészen izgalomban tartja azon hir, hogy a király ellen anarchista merényletet terveztek. A bécsi rendőrséget ugyanis értesítették, hogy egy berlini és egy olasz anarchista érkezik a napokban Bécsbe, akik a király életére törnek. A rendőrség e feljelentésre a detektiveket megszorította s a Hofburg körül valamennyi fogadónak megküldték a merénylet anarchista szeméyleírását s az idegenek ellenőrzését megszigorították.

A király Schönbrunban nem a rendes megszokott utakon sétál, hanem más trányban. E hirrel szemben felszólították telefonon a Neue Freie Pressét, hogy mennyiben felel meg mindez a valóságnak.

A N. Fr. Pr. absolute koholmánynak minősítette az egész hirt és kijelenti, hogy se a tény nem igaz, se ilyen hir Bécsben nincs elterjedve.

Vizsgálat egy püspök ellen.

Versecz, márcz. 31. (Saj. tud. táv.)

Zmejanovics verseczi püspök ellen az egyházi választmány fegyelmi vizsálatot rendelt el azon okból, mert a választmány utasításait kereken visszautasította s kinevezéseket önhatalmulag eszközölt. A vizsálatot Nikolics Fedor-pakrácz püspök elnökletével Makssimovics Miklós és Jágies József választmányi tagok vezetik.

A szerb »Zasztava« a vizsálatot személyes hajsának mondja és agitál Brankovics patriárka és a választmány ellen.

Ismét házassági hir a királyról.

Budapest, márcz. 31. (Saj. tud. táv.)

A külföldi sajtó egy része nem tud betelni a királyunkról szóló hazug hymen-hírek gyártmányával.

Most megint a »Münchener Neueste Nachrichten« biztos hírként közli, hogy

Ferencz József házasodni készül. És pedig vagy 13-ik Alfons spanyol király idősebbik nővérét Mária de las Mercedes spanyol infánsnőt, vagy a most elhalt bolgár fejedelemnő hűgát, egy pármái hercegnőt venne feleségül. A harmadik feleség-jelölt nevezett lap szerint Fülöp Orleánsi herceg nővére Isabella.

E házasság oka pedig először, hogy fia trónörökös legyen, másodsor mert az udvarnál a represantáció kérdése az irányadó.

»A hir megerősítését látjuk — ugyan — Harrach grófnő által történt udvarmesternői állás betöltésében.«

Hirlapiró az államfogházban.

Pécs, márczius 31. (Saját tud. táv.) Galloviics Jenő hirlapiró holnap kezdi meg Szegeden az 1 évi fogházat a tömeges párbajokért.

Nagypéntek az udvarnál.

Bécs, márczius 31. Ma délelőtt ment végbe a Burg templomában a koporsóba tétel szertartása a király, főhercegek, az udvari és állami méltóságok és a tábornoki kar jelenlétében. (Magy. Táv. Ir.)

A kubai katonák zsoldja.

Havanna, márczius 31. Minthogy az Egyesült-Államokból a kubai hadsereg számára ide küldött 3 millió dollár szétosztása nehézségekkel járt, Brooke tábornok elhatározta, hogy a pénzt visszaküldi Washingtonba. (Mavy. Táv. Ir.)

A párisi események.

Páris, márczius 31. A »Figaro« ma kezdi meg a semmitőszék előtt levő Dreyfus-féle iratesomónak a közlését. A ma közölt iratokból, amelyek Eszterházy nyugdíjazására vonatkoznak, kiténik, hogy Eszterházy mindig a vezérkar befolyása alatt cselekedett. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, márczius 31. Nemcsak Lemaître, hanem Legoux bárót, a plebiszcitárius bizottság elnökét is a rendőri büntetőbiróság elé utasították. (Magy. Táv. Ir.)

Páris, márcz. 31. A dossiert, amelynek a közlését ma kezdte meg a »Eigaro«, meghatározott számu példányban nyomták kizárólag a semmitőszék tagjai számára. A ma közölt ügyiratok nagybára ismeretesek Eszterházy leleplezése révén. Új csak Eszterházynek néhány levele, amelyekben egyes francia tábornokok a legdurvább módon szidalmaztatnak, továbbá Zurlindennek egy Cavaignachhoz intézett levele, amelyben azt ajánlja, hogy Eszterházyval enyhén bánjanak. (M. Táv. Ir.)

A Rowena Lee katasztrófája.

New-York, márczius 31. Azt a jelentést, hogy a »Rowena Lee« Missiszippi-gőzös 40—50 főnyi személyzetéből a tegnapi szerencsétlenség alkalmával csak a kapitány és egy matróz menekült meg, a gőzhajós-társaság igazgatói akként igazítják helyre, hogy csak három ember vesztette életét. (Magy. Táv. Ir.)

KÖZGAZDASÁG.

A gyárosok összeírása. A kereskedelmügyi m. kir. miniszter a gyárak és nagyobb ipartelepek szigorubb nyivántartása szempontjából a gyári törzskönyvek pontos vezetését kívánja. Ennek keresztülvitele céljából körrendeletet intézett az I. foku iparhatósághoz, amelyben elrendeli, hogy minden olyan új ipartelepek felállítását, melyek a gyárak és nagyipartelepek oszálába tartoznak, az illetékes iparfelügyelőnek is bejelentendő ezen ipartelepeknél előforduló esetleges czégyváltozás.

A szerkesztőtestület felőlés.

Dr. VUCSKICS GYULA.

Ritter Richárd

czukrászdája

Nagyváradon, Bémer-tér.

Ajánlom a n. é. közönségnek a husvéti ünnepre dus választékú

husvéti tojásokat

a legolcsóbb árakban.

Továbbá diós és mákos kalácsot friss sütemények, czukorkák stb.

Vidéki rendelések a legnagyobb pontossággal és azonnal teljesítek.

A n. é. közönség pártfogását kérem alázattal

Ritter Richárd.

Sürgöny-czim: Ritter czukrászda.

Telefon-szám: 183.

Tisztelet az érdemnek!

Wilhelm Ferencz Neunkircheneri gyógyszerés, Bécs mellett, 1897. augusztus 11. kelettel Altonából következő levelét kapta:

Már 70 éves öreg vagyok és 10 évet átszenvedtem izületi rheumában és nem találtam rá gyógyszert. Csak az ön Wilhelm-féle köszvény és csúz-ellenes vértisztító theája 3 hét alatt teljesen megszabadított engem. Ezért forró köszönetet mondok Önnek éppen úgy mint ama grófnő, kinek köszönetnyilvánítását a hirlapokban olvastam.

Teljes tisztelettel

Ackermann Christian, adó tiszt.

Altona, Hamburg mellett, Reichenstrasse 6.

Kapható minden gyógyszerertárban.

ERŐDI H. czukrászata

Nagyvárad, Fő-utca.

Felvállal és pontosan teljesít, úgy helybeli, mint vidéki, mindenféle szakmájába vágó megrendeléseket mérsékelt árak mellett.

Vidéki küldemények gondos csomagolás és pontos szétküldés következtében, rendes időben és sértetlen állapotban érkeznek.

Ugyanott mindenféle husvéti czukor-, selyem- és plüs-disztójások 3 krtól 10 frtig kaphatók.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi október 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
ind.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.	
Kolozsvár	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Nagyvárad	9 15	1 55	5 45	8 30	—	P.-Ladány	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05	
B.-Hunyad	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá	10 20	3 05	7 54	10 16	—	Debreczen	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20	
Csucsá	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva	6 35	4 01	7 38	4 58	9 47	
Bucsa	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Brátka	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd	—	—	12 07	2 12	5 17	Érmihályfalva	ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Rév	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp	1 17	7 15	12 24	2 27	5 38	Debreczen	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01	
Élesd	1 48	7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	P.-Ladány	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01	
Mező-Telegd	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd	—	—	1 00	3 00	6 21	Debreczen	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01	
F.-Vásárhely	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes	—	—	1 14	3 12	6 37	P.-Ladány	3 37	12 36	8 15	10 27	9 01	
Várad-Velenceze	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors	—	—	1 28	3 25	6 56	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
Nagyvárad	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki	—	—	1 36	3 32	7 08	Vértés	ind.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
Nagyvárad	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.						
Püspöki	—	8 51	11 42	11 14	2 37	Nagyvárad	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	Nagy-Léta	ind.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
Bors	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velenceze	2 24	—	2 30	4 05	1 31	Sáránd	9 28	5 06	Vértés	ind.	5 25	1 05
Mező-keresztes	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely	—	—	2 41	4 16	1 46	H.-Bagos	9 41	5 17	M.-Pályi	5 47	1 30	
Mező-Peterd	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	H.-Pályi	10 05	5 41	H.-Pályi	6 03	1 48	
B.-Ujfalu	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd	3 04	7 56	3 21	4 56	2 50	M.-Pályi	10 20	5 55	H.-Bagos	6 18	2 05	
Sáp	3 33	9 38	12 47	12 25	4 49	Rév	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	N.-Léta	10 43	6 15	Sáránd	6 40	2 29	
Báránd	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka	—	—	4 06	5 43	4 08	Vértés	10 43	6 15	Debreczen	6 71	3 13	
P.-Ladány	4 03	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa	—	8 51	4 27	6 04	4 36	Sáránd	9 38	5 16	Derecske	6 00	9 09	
Szolnok	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá	4 10	9 06	4 53	6 31	5 03	Derecske	9 57	5 35	Sáránd	6 20	9 42	
Nagy-K	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Sáránd—Derecske.						
Budapest	7 50	10 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Derecske	9 57	5 35	Sáránd	6 20	9 42	

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.
Nagyvárad	10 20	4 25	7 30	Szeged	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad	10 20	4 25	7 30	Arad	5 10	11 20	9 37
Ósi	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely	4 44	11 05	7 57	Gyula	12 21	6 34	10 21	Kurtics	5 39	11 52	10 04
Less	10 48	4 56	8 06	Orosháza	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza	6 14	12 37	10 54
Gyapju	10 56	5 04	8 18	Csaba	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba	7 —	2 33	4 50
Cséffa	11 01	5 12	8 29	Gyula	7 27	3 05	5 26	Kurtics	3 28	8 20	5 38	Gyula	7 27	3 05	5 26
Szalonta	11 26	5 37	9 08	Sarkad	7 47	3 27	5 56	Arad	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad	9 32	5 30	8 31
Kétegyán	11 46	5 57	9 37	Kétegyán	7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.							
Sarkad	11 57	6 9	9 51	Szalonta	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz	ind.	6 08	7 55	Dobrest	ind.	4 22	6 3
Gyula	12 21	6 34	10 21	Cséffa	8 42	4 34	7 18	Nánhegyes	6 34	8 21	—	Nánhegyes	4 32	7 41	—
Csaba	2 10	7 22	4 44	Gyapju	—	4 42	7 29	Dobrest	6 44	8 31	—	Szombatság-Rogoz	4 56	7 66	—
Orosháza	3 10	8 32	5 50	Ósi	9 04	5 00	7 51	Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
H.-M.-Vásárhely	4 00	9 26	7 00	Nagyvárad	9 21	5 19	8 16	Szombatság-Rogoz	ind.	6 08	7 55	Dobrest	ind.	4 22	6 3
Szeged	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad	9 32	5 30	8 31	Nánhegyes	6 34	8 21	—	Nánhegyes	4 32	7 41	—

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.			
ind.	V. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.	ind.	V. v.	Sz. v.	V. v.	ind.	Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad	3 50	2 40	—	Vaskóh	4 30	2 —	—	Nagyvárad	5 50	2 37	—	Gyoma	3 40	2 40	
V.-Velenceze	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya	4 42	2 43	—	Ósi	6 08	2 51	—	Déva-Ványa	4 37	3 42	
Félix-Fürdő	4 32	3 13	—	Szudries	5 09	3 12	—	Uj-Palota	6 24	3 05	—	Körös-Ladány	5 13	4 23	
Kardó	4 50	3 27	—	Belényes	5 37	3 52	—	Gyires	6 44	3 17	—	Szeghalom	5 40	4 54	
Magyar-Gyepes	5 50	4 17	—	Sonkolyos	5 58	4 15	—	Körös-szeg	7 02	3 36	—	Vésztő	6 12	5 33	
Tasádfő	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak	6 10	4 27	—	Szakál	7 39	4 05	—	Kót	6 38	6 09	
Drág-Cséke	6 30	4 45	—	Borz	6 19	4 37	—	Nagy-tóti	7 55	4 21	—	Iráz	6 52	6 28	
Magyar-Cséke	6 50	4 55	—	Sólyom	6 35	4 58	—	Komádi	8 25	4 32	—	Nagy-tóti	7 10	7 03	
Husod	7 05	5 12	—	Gyanta	6 56	5 19	—	Iráz	8 42	4 49	—	Sakál	7 22	7 13	
Szombatság-Rogoz	7 46	5 47	—	Hollód	7 10	5 34	—	Kót	9 19	5 14	—	Sakál	7 48	7 42	
öd	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz	7 31	6 03	—	Vésztő	9 44	5 32	—	Körös-szeg	8 11	8 13	
Gyanta	8 12	6 11	—	Dused	7 55	6 34	—	Szeghalom	10 34	6 13	—	Gyires	8 33	8 30	
Sólyom	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke	8 07	6 49	—	Körös-Ladány	11 —	6 31	—	Uj-Palota	8 47	8 52	
Borz	8 53	6 50	—	Drág-Cséke	8 26	7 17	—	Déva-Ványa	12 03	7 21	—	Ósi	9 03	9 18	
Belényes-Ujlak	9 05	7 01	—	Tasádfő	8 40	7 33	—	Gyoma	12 45	8 06	—	Nagyvárad	9 20	9 33	
Sonkolyos	9 18	7 13	—	Magyar-Gyepes	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva							
Belényes	10 04	7 47	—	Kardó	9 27	8 31	—	Nagyvárad	ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva	ind.	5 05	5 33
Szudries	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő	9 40	8 45	—	B.-Püspöki	7 17	5 57	—	Érselind	5 37	6 24	
Lunka-Rézbánya	10 56	8 21	—	V.-Velenceze	10 01	9 09	—	Bihar	7 44	6 20	—	Szekélyhid	6 14	6 22	
Vaskóh	11 12	8 49	—	Nagyvárad	10 11	9 19	—	Paptamási	8 13	6 48	—	Székelygyá	6 27	7 39	
Szekélyhid—Margitta				Margitta—Szekélyhid				Nagyvárad—Érmihályfalva				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
Szekélyhid	ind.	9 50	7 55	Margitta	ind.	4 35	4 45	Nagyvárad	ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva	ind.	5 05	5 33
Apátkeresztur	10 46	8 41	—	Monos-Petri	4 46	4 56	—	B.-Püspöki	7 17	5 57	—	Érselind	5 37	6 24	
V.-Ábrány	11 03	8 55	—	V.-Ábrány	4 57	5 08	—	Bihar	7 44	6 20	—	Szekélyhid	6 14	6 22	
Monos-Petri	11 16	9 06	—	Apátkeresztur	5 13	5 26	—	Paptamási	8 13	6 48	—	Székelygyá	6 27	7 39	
Margitta	11 28	9 16	—	Szekélyhid ér. reg.	5 54	6 07	—	Gyapoly	8 29	7 03	—	B.-Diószeg	6 42	7 04	
								Érmihályfalva—Nagyvárad.							
								Nagyvárad				Nagyvárad			
								ind.				ind.			
								6 50				5 05			
								7 17				5 37			
								7 44				6 14			
								8 13				6 27			
								8 29				7 03			
								8 52				7 24			
								9 07				7 38			
								9 40				8 03			
								10 08				8 26			
								10 44				9 —			

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 perzig terjedő éjjeli időt jelenik.

A *-gal jelzettek feltételes megállóhelyek.